

TRENDSCOPE

12 TRENDER

UPPDATERAD 20 JUNI 2026

Samhällsplanering vid demografisk avmattning

Strategisk planering för kommuner som möter en minskad befolkningstillväxt genom effektiv resursanvändning och hållbar samhällsutveckling.

● Mikro ● Makro ● Mega

MIKROTREND

Smart shrinkage – strategisk neddragning av infrastruktur i krympande kommuner

Kommuner med minskande befolkning börjar planera för minskad infrastruktur i stället för tillväxt, enligt OECD och flera forskningsprojekt. Det handlar om att identifiera vad som ska läggas ner, förtätas eller omvandlas för att upprätthålla servicekvalitet med färre resurser. Detta är en kontraintuitiv trend som utmanar traditionell tillväxtorienterad planering.

Infrastruktur

Demografi

Effektivisering

1 OBSERVATION · SENAST 20 JUNI 2026

Urban planning responses to population decline in Japan's ...
tandfonline.com

Shrinking Smartly and Sustainably - OECD
oecd.org

RURALPLAN - Innovative planning in shrinking societies - ESPON
espon.eu

MAKROTREND

Ökad efterfrågan på långsiktig ekonomisk analys och resursfördelningsmodeller

Kommuner investerar allt mer i långsiktiga ekonomiska analyser för att hantera demografiska förändringar och ekonomisk osäkerhet. PWC-rapporten visar att intresset ökar, men många kommuner saknar fortfarande tydliga principer för resursfördelning, vilket skapar en marknad för konsulttjänster och digitala planeringsverktyg.

Ekonomi

Effektivisering

Digitalisering

1 OBSERVATION · SENAST 20 JUNI 2026

Rapport: Fler satsar på långsiktig ekonomianalys - Dagens Samhälle
dagenssamhalle.se

Kommunernas långtidsplanering - PwC
pwc.se

[PDF] Kommunala kapaciteter och strategier för en hållbar kommunal framtid
kommuninvest.se

MIKROTREND

Personal- och kompetenskrisen tvingar fram nya samverkansmodeller mellan kommuner och civilsamhälle

Med 410 000 behov av anställningar inom välfärden de kommande tio åren och en åldrande befolkning söker kommuner aktivt samverka med ideella sektorn för att bryta äldres ensamhet och avlasta vårdpersonal. Detta skapar nya roller för civilsamhället i kommunal serviceleverans.

Arbetskraft

Demografi

Innovation

1 OBSERVATION · SENAST 20 JUNI 2026

Ny rapport om kommunala strategier för en hållbar framtid - Linköpings universitet
liu.se

[PDF] Starkare kommuner – med kapacitet att klara välfärdsuppdraget
regeringen.se

[PDF] Utvecklingsplan 2025-2028 - Åre kommun
are.se

MAKROTREND

Minskande barnkullar och dess påverkan på skolstrukturen

Sveriges födelsetal har sjunkit till 1.43 barn per kvinna 2024, vilket har lett till en förväntad minskning av antalet barn med 19% till 2029. Detta resulterar redan i nedläggning av förskolor och kommer att påverka skolstrukturen framöver, vilket skapar osäkerhet för familjer och ökar behovet av strategisk rådgivning om framtida skolplatser och boende i stabila områden.

Demografi

Arbetskraft

Ekonomi

2 OBSERVATIONER · SENAST 20 JUNI 2026

wikipedia.org
sv.wikipedia.org

Befolkningsstatistik Ar 2025 Omgang
scb.se

Sveriges Befolkning Okade Svagt 2025 Lagsta Okningen Pa 2000 Talet
finwire.com

MAKROTREND

Regional samordning av välfärdstjänster som kostnadseffektiv strategi

För att hantera minskat befolkningsunderlag och stigande kostnader börjar kommuner samordna skolor, vård och annan service över kommungränserna. PwC, SKR och Tillväxtverket pekar på att strategisk regional planering blir en nyckel för att bibehålla kvalitet och effektivisera resursanvändningen.

Effektivisering

Politik

Infrastruktur

1 OBSERVATION · SENAST 20 JUNI 2026

Regional strategisk planering - En nyckel för komplexa utmaningartillvaxtverket.se**Kommunernas långtidsplanering - PwC**pwc.se**Demografi och befolkning - SKR**skr.se

MAKROTREND

Samverkan mellan kommuner och regioner för att hantera demografisk obalans

Kommuner med liknande förutsättningar går samman i utvecklingsnätverk för att dela lösningar på gemensamma utmaningar som kompetensförsörjning och effektivisering. SKR driver flera sådana nätverk under 2026-2027, där kommuner samarbetar kring allt från aktivitetskrav till socialtjänstreform.

Effektivisering

Innovation

1 OBSERVATION · SENAST 20 JUNI 2026

Lokal utveckling och samhällsplanering - Linköpings universitet

liu.se

Kommunala utvecklingsnätverk 2026-2027 - SKR

skr.se

[PDF] Verksamhetsplan Kommunal utveckling 2024 - Region Jönköpings län

rjl.se

MAKROTREND

Ökad satsning på kunskapsstyrning och evidensbaserad äldreomsorg

Kommuner och regioner driver projekt för att implementera en långsiktigt hållbar och likvärdig kunskapsstyrningsstruktur inom äldreomsorgen. Detta innebär en övergång mot mer evidensbaserade metoder och standardiserade processer för att säkerställa kvalitet och effektivitet i omvårdnaden.

Effektivisering

Kvalitet

Reglering

4 OBSERVATIONER · SENAST 20 JUNI 2026

[PDF] Bil 4 Projektplan Kunskapsbaserad äldreomsorg 2025-2027

xn--vrdsamverkanskne-dobn.se

[PDF] Vägval för framtiden 5.1 - SKR

extra.skr.se

[PDF] GEMENSAM STRATEGI FÖR DE ÄLDRE I KRONOBERG 2017-2025

regionkronoberg.se

MEGATREND

Demografisk utmaning med befolkningsminskning i landsbygdskommuner

Landsbygdskommuner upplever en svagare befolkningstillväxt och i många fall en krympande befolkning, en trend som pågått i 19 år. Detta påverkar den lokala ekonomin, arbetsmarknaden och efterfrågan på offentliga tjänster, samt skapar utmaningar för kompetensförsörjningen.

Demografi

Arbetskraft

Ekonomi

3 OBSERVATIONER · SENAST 20 JUNI 2026

Tillstånd och Trender 2025 Ny Rapport Om Utvecklingen i Regionerna
mynewsdesk.com

[PDF] Tillstånd och Trender 2025
tillvaxtverket.se

Tillstandochtrender2025forregionaltillvaxtochutveckling.9267
tillvaxtverket.se

MAKROTREND

Samhällsplanerare som generalister: kompetensbreddning för att hantera demografisk komplexitet

En ökande mängd utexaminerade samhällsplanerare leder till marknadsmättnad, vilket tvingar nyutexaminerade att utveckla unika kompetenser som GIS-expertis och hållbar design. Samtidigt kräver krympande kommuner mer generalistiska planerare som kan hantera allt från demografi till cirkulär ekonomi, snarare än specialister på tillväxt.

Arbetskraft

Kvalitet

Effektivisering

1 OBSERVATION · SENAST 20 JUNI 2026

[\[PDF\] Vägval för framtiden 5.1 - SKR](#)extra.skr.se[\[PDF\] Kommunala kapaciteter och strategier för en hållbar kommunal framtid](#)kommuninvest.se[Are Too Many Students Choosing Urban Planning Oversaturation Competition Hiring Reality](#)research.com

MAKROTREND

Integrerad stadsplanering med digitala tvillingar för demografiska skiften

Stadsutvecklingen går mot att använda digitala tvillingar och AI för att simulera och planera städer mer effektivt. Detta möjliggör bättre anpassning av infrastruktur och tjänster till demografiska förändringar som åldrande befolkning och urbanisering, genom att visualisera effekter och optimera lösningar i förväg.

Digitalisering

AI

Innovation

5 OBSERVATIONER · SENAST 20 JUNI 2026

[PDF] Stadsplanering Äldreperspektivuppsalapensionarerna.se**stockholm.se**meetingspublic.stockholm.se**Techtrender Som Formar 2026**lindholmeninnovationdistrict.se

MAKROTREND

Ökad efterfrågan på åldersanpassade boendelösningar

Den åldrande befolkningen driver en växande efterfrågan på bostäder som är anpassade för äldre, inklusive seniorboenden och ombyggnationer av befintliga hem för ökad tillgänglighet. Kommuner och regioner behöver planera för ett varierat bostadsutbud som möter dessa specifika behov.

Demografi

Infrastruktur

4 OBSERVATIONER · SENAST 20 JUNI 2026

boverket.seboverket.se[Morgondagens Samhälle 2026 - Eventkalender Bonnier News](https://sw.bonniernewsevents.se)sw.bonniernewsevents.se[\[PDF\] Iq Samhallsbyggnad Idéskrift Webb Uppslag](https://iqs.se)iqs.se

MIKROTREND

AI-optimerad hemtjänst – ruttplanering som resurseffektivisering

AI används för att optimera hemtjänstens rutter, vilket minskar körsträckor, bränslekostnader och klimatpåverkan. Projekt som Kraftsamling för AI i kommuner och konkreta exempel från RISE visar att detta är en tidig men växande trend. Det möjliggör att kommuner kan leverera fler besök per tidsenhet trots personalbrist och budgettätstramningar.

AI

Effektivisering

Digitalisering

1 OBSERVATION · SENAST 20 JUNI 2026

Kraftsamling för AI i kommuner och civilsamhälle - AI Swedenai.se**Experten: Klimatsmart låta AI bestämma hemtjänstens rutt**dagenssamhalle.se**AI - Lösningar för Offentlig Sektor**losningarforoffentligsektor.se